

НАТО СИЛИ НА
ИДНИНАТА

ПОД ЗНАМЕТО
НА ОН

ТРАНСФОРМАЦИЈА
НА ВОЈНАТА

АВИОН „BELL
525 RELENTLESS“

ШТИТ

Број 136
Февруари 2021

ISSN 1857-6710

МАГАЗИН НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОДБРАНА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Во 2021 година ќе го покажеме своето место во НАТО

Интензивна обука на припадниците
на НАТО декларираната единица

покажеме НАТО

на Обединетото Кралство, а сега тие обуки ги продолжуваме самостојно. „Го научивме тоа што може од сојузниците, сега продолжуваме и самите да работиме и да создаваме единица којашто гордо ќе го носи и македонското знаме, ама и значката на НАТО припадност“, рече министерката. Министерката Шекеринска порача дека 2021 година е година во која ќе го покажеме своето место во Алијансата и ќе докажеме на дело дека сме посветен сојузник. „Ако во 2020 година главниот позитивен настан за сите нас беше членството на Република Северна Македонија во НАТО, после речиси триесет години чекање или трчање, во 2021 година, на сите нас во одбраната, фокусот ќе ни биде практично да докажеме и да се покажеме на дело какви сме како членка на Алијансата“, заклучи министерката.

содржина

ШТИТ ■ година XIII ■ број 136 ■ февруари 2020

Инфо	5
НАТО активности Центри на Сојузничката команда за трансформација на НАТО	6
НАТО активности НАТО силите на иднината	8
НАТО активности НАТО процесот на одбранено планирање	11
Мировни мисии Под знамето на ОН	14
Едукација Трансформација на војната	20
Глобал Исламски тероризам Грешка во наративот	24
24 часа Хероите од Баталјонот за медицинска поддршка во борбата со КОВИД-19	28
Вооружување „ЈАК-38“ – советски авион со вертикално полетување/ слетување	32
Вооружување Хеликоптер „Bell 525 Relentless“	34
Вооружување ARMA 6x6 – повеќенаменско оклопно возило на тркала	36
Низ историјата Историја на конфликтите во Египет	40
Воени музеи Артилерискиот воен музеј во Санкт Петербург	46
Незадолжително Сапулот – повеќе од личен заштитник	51
Филм „Паскал“	56
	3

До нашите мировници

Република Северна Македонија своето учество во меѓународни мировни мисии и операции го започна во далечната 2002 година. Оттогаш изминаа речиси две децении на постојан придонес на нашите припадници во мисии и операции предводени од ООН, НАТО и ЕУ. Од 2002 година до денес придонесот со човечки капацитети во мировните операции се менувал според планираните ресурси и потребите на меѓународната заедница. Во периодот од 2002 до 2020 година, повеќе од 4000 припадници на Армијата на Република Северна Македонија учествувале во меѓународни мировни операции. Придонесот на нашата земја во мировните мисии во текот на изминатите години беше препознатлив и високо ценет во меѓународни рамки и многумина од припадниците на Армијата се здобија со ордени, медали и пофалби за посебен придонес во рамките на мисијата во која учествувале, а македонското знаме ширум светот стана препознатливо по посветеноста и професионалноста на армиските припадници. Со зачленувањето на нашата земја во НАТО и официјално станавме посакуван сојузник во мировните мисии на најголемиот воено-политички сојуз и не застануваме со ротациите во мисиите. Од минатата година го зголемивме придонесот и со учество во мисијата КФОР, што покажува дека можеме да придонесуваме и за регионалната безбедност. Исто така, за прв пат даваме придонес и во мисијата на ЕУ во Централноафриканската Република, што претставува ново искуство и во мисиите на ЕУ, а продолжуваме и со придонес во мисијата УНИФИЛ на Обединетите нации. Далеку од дома, во неизвесноста на конфликтните и постконфликтните региони, нашите мировници ја поминаа и 2020 година, годината на големата светска пандемија, исполнувајќи ги задачите и целите на мировната мисија

во добро здравје и работно. Неколкумина од нив и директно се соочија со болеста и, за среќа, сите успешно се справија со вирусот и продолжија со активностите. Министерката за одбрана Радмила Шекеринска, заменик-началникот на ГШ, генерал Азим Нуредин и командантот на КО, генерал Павле Арсоски, на почетокот на новата 2021 г. остварија видеоконференциска врска со неколку припадници од Армијата кои се дел од различни мисии под знамето на НАТО, ЕУ и ООН. Министерката Шекеринска во своето обраќање до учесниците во мисиите, пред сè, им се заблагодари што и во услови на светска пандемија и нови предизвици, најпрофесионално, најпосветено и најмотивирано ги извршуваат своите задачи далеку од домот и семејството, посакувајќи им на сите добро здравје и понатамашни успеси во извршувањето на задачите. Таа истакна дека оваа генерација на мировници ќе влезе во историјата како генерација која прва покажала која е нашата вредност, но не само како партнер, туку и како полноправен член на НАТО, како нејзин сојузник. На видеоконференциската средба учествуваа припадници на македонските контингенти во мисиите на НАТО „Одлучна поддршка“ во Авганистан и КФОР на Косово, мисиите на Европската унија, АЛТЕА во Босна и Херцеговина и во Централноафриканската Република и мисијата на Обединетите нации во Либан, УНИФИЛ. Тие испратија единствена порака – дека моралот и здравјето се на високо ниво, дека задачите ги извршуваат доследно и имаат одлична соработка со своите колеги од сојузничките земји. И ние, од Редакцијата на „Штит“, на нашите припадници-учесници во мировните мисии ширум светот, им посакуваме добро здравје и успех во мисиите и да продолжат да нè претставуваат во светот како наши најдобри амбасадори.

д-р Жанет Ристоска

Издавач
Министерство за одбрана
на Република Северна Македонија

Претседател на Издавачкиот совет
Радмила Шекеринска

Главен и одговорен уредник
д-р Жанет Ристоска

Редакција:
Умит Реџеми
(ликовно-графички и технички уредник)
Ксенија Митева
(лектор)
Кристина Илиевска
(новинар, фотографии)

ШТИТ
е магазин на
Министерството
за одбрана
на Република Северна
Македонија

Излегува еднаш во месецот на
web-страницата на
Министерството за одбрана
www.mod.gov.mk

„Орце Николов“ 116
1000 Скопје

Телефони: 02 3128 276
www.mod.gov.mk;

Ставовите содржани во написите на надворешните соработници не ја презентираат официјалната политика или ставовите на Министерството за одбрана.

ПРИЈАВИ КОРУПЦИЈА
0800 50030

Центри на Сојузничката команда за трансформација на НАТО

Командната структура на НАТО има примарна улога да обезбеди командување и контрола, потребна за справување со закани, одвраќање од насилството и вооружен напад врз територијата на нападатата сојузничка држава или напаѓачот. Командата за трансформација е наследник на Командата на сојузничките сили на Атлантикот (Allied Command Atlantic - ACLANT), основана во 1952 година. Нејзина цел била да ги заштити морските линии на комуникација помеѓу Северна Америка и Европа. Таа е формирана после реорганизација на командната структура на НАТО за време на самитот на НАТО во Прага во 2002 година. Ова довело до деактивирање на командата на сојузничките сили на Атлантикот и создавање на Сојузничката команда за трансформација, ефективна од 19 јуни 2003 година. Сојузничката команда за трансформација е предводена од врховниот командант на сојузничките сили за трансформација (Supreme Allied Commander Transformation - SACT односно од Supreme Allied Commander Atlantic - SACLANT). Тој е генерал со четири ѕвездички, а за своето работење одговора пред Воениот комитет,

Воената командна структура на НАТО е составена од Сојузничка команда за операции и Сојузничка команда за трансформација. Сојузничката команда за трансформација (Allied Command Transformation – ACT) е лоцирана во Норфолк, Вирџинија, САД (Naval Station Norfolk, Navy Base in Norfolk, U.S. Navy's Fleet Forces Command). Таа се фокусира на трансформацијата на НАТО, додека Сојузничката команда за операции има надлежност над операциите на Алијансата

составен од воени претставници на началниците на одбраната на земјите членки на НАТО. Откако Франција се приклучи на воената командна структура на НАТО во средината на 2009 година, се случиле значителни промени. Франција одлучила целосно да учествува во структурите на НАТО по повлекувањето од интегрираната воена структура во 1966 година, а врховниот командант на Сојузничката команда за трансформација станал француски генерал. Сојузничката команда за трансформација е насочена околу четири главни функции: стратешки насоки, развој на способности, образование, обука и вежби и соработка и ангажирање на силите. Оваа команда насочува мал број на подредени команди со силни врски околу обуката и тренинг на персоналот. Во нејзина рамка се наоѓаат три подредени ентитети: Здружен центар за војување во Норвешка, Центар за обука на здружените сили во Полска и Заедничкиот центар за анализа и научени лекции во Португалија. Здружениот центар за војување (Joint Warfare Centre – JWC) е основан во 2003 година во Stavanger, Норвешка, а достигнува целосна оперативна способност во текот на 2006 година. Станува збор за мултинационална

основање во 2003 година, овој центар во своите активности вклучил скоро 79.000 лица од членките на НАТО и партнерите. Тимовите за сценарио создаваат и развиваат сложени и реални сценарија, вклучувајќи настани, инциденти и оперативни дилеми со т.н. пристап од 360 степени кон тековните и дојдовните закани. Вклучуваат активности за развој на војувањето, тестови, валидација и интеграција на нови концепти и развој на доктрините, со примена на процесот на научени лекции.

Центарот за обука на здружените сили (Joint Force Training Centre – JFTC) со седиште во Бидгхошч, Полска, започнал со работа во 2004 година и се фокусирал на заедничка и комбинирана обука на тактичко ниво. Достигнал целосна оперативна способност во текот на 2006 година. Соработува со други национални центри за обука, вклучително и со центри за обука од Партнерството за мир и центрите за извонредност. Како приоритет, Центарот обезбедува поддршка на Силите за одговор на НАТО (NRF), фокусирајќи се на заеднички и комбинирани компетенции. Овој центар има моќ за зајакнување на способноста на НАТО, да проектира стабилност, да ги одвраќа противниците и да ја брани Алијансата. На пример, тој ја продолжува обуката за советниците распоредени во мисијата „Одлучна поддршка“, а од 2019 година центарот обезбедил слична обука за мисијата на НАТО во Ирак. Центарот за обука на здружените сили активно ја

инволвираат околу 1500 учесници од близу 40 NATO и партнерски нации, повеќе команди, агенции и организации на НАТО.

Здружениот центар за анализа и научени лекции (Joint Analysis and Lessons Learned Centre – JALLC) се наоѓа во Лисабон, Португалија. Основан во 2002 година со мисија да служи како центар на НАТО за вршење заедничка анализа на операции, обуки, вежби и експерименти, вклучително и воспоставување и одржување интерактивна управувана база на податоци на научените лекции на НАТО. Ги продуцираше NATO Joint Analysis Handbook и NATO Lessons Learned Handbook, а беше домаќин на Конференцијата за научени лекции на НАТО. Објавен е и порталот за научени лекции за да се надолжни базата на податоци на научени лекции на НАТО. Го анализираше проширувањето на тактичката способност, односно го истражуваше сегашниот модел на тактичка воздухопловна команда и контрола (TasAirC2) на НАТО и како тој може да се вклучи во сценарио за голема здружена операција, со цел да се оптимизира интеграцијата на воздушните и копнените сили во Алијансата. Како директен резултат на независна анализа и препораки на Центарот, неколку команди во рамките на Алијансата ќе спроведат конкретни мерки за подобрување на идните борбени способности на воздушните и копнените сили на НАТО.

организација со фокус на обуката на НАТО за војување преку целиот спектар од операции на здружено ниво со колективна обука. Здружениот центар за војување планира, подготвува и извршува заедничка обука за поддршка на операциите на оперативното ниво. Тој поддржува развој на концепти и одржување заедничка оперативна доктрина. Како дел од командната структура на НАТО, директно ги поддржува мисиите на врховниот сојузнички командант за трансформација (SACT) и врховниот сојузнички командант за операции на Европа (SACEUR). Центарот обезбедува колективна обука за поддршка на SACEUR во сите фази на планирање, извршување и анализа, а во согласност со Би-Стратешката програма за воена обука и извешбување. Обезбедува и спроведува вежби за сертификација на Силите за одговор на НАТО (NRF). Здружениот центар за војување придонесува за развој и зајакнување на односите и интеграција на националните организации за обука и команда, владини и невладини организации, како и регионални безбедносни организации и партнери, во согласност со утврдената политика и принципи. Од своето

поддржува структурата на командите на НАТО и структурата на силите на НАТО. Тој е најсовремената платформа за експериментирање и иновации, а со својата модерна ИТ платформа обезбедува софистицирани тестови и експерименти на можности што можат да се користат како поддршка на сојузничка обука и операции. Вежбите на годишно ниво од типот Coalition Warrior Interoperability Exercise (CWIX),

Во 2010 година, Здружениот центар за анализа и научени лекции го формираше советодавниот тим и тимот за обука на центарот за да им помогне на НАТО и NATO партнерските нации и организации да ги развиваат или да ги подобрат своите способности за учење лекции и споделување информации кои се од заемна корист за Алијансата.

Драган Павловски

Исламски тероризам Грешка во наративот

Денес во литературата се среќаваат голем број дефиниции коишто верскиот екстремизам претставен преку делувањето на милитантниот исламизам го разгледуваат како еквивалент на термините „радикален ислам“, „милитантен цихадизам“, „исламофашизам“, „исламски фундаментализам“, „политички ислам“ и слично. Сепак, неговото дефинирање е директно условено од разграничувањето на термините „ислам“, „исламунизам“, и „милитантен исламунизам“. Анализата на овие термини претставува почетна основа во процесот на идентификување и разбирање на нијансите, неопходни за продолжување на долгорочната кампања чија крајна цел е дефинирање на милитантниот исламунизам како реална закана за глобалната безбедност. Употребата на зборот „фундаментализам“ во контекст на исламот е погрешно во поголемиот број случаи. Прво, потеклото на зборот „фундаментализам“ на почетокот на XX век е од страна на американските протестанти. Поточно, протестантските фундаменталисти веруваат во Библијата како вистински збор на Бога кој треба да се разбере буквално. За муслиманите, литературното значење на Куранот е „непогрешивиот збор од

Денес, кога се помислува на тероризмот како закана за глобалната безбедност, без исклучок за виновници се посочуваат „исламските терористи“ предводени од „Ал Каеда“ и Исламската држава.

Меѓутоа, дали оваа терминологија е исправна? Секако дека не. Мора да се запре со изедначувањето на тероризмот со исламот. Меѓутоа, за да дојдеме до конкретен одговор на ова „непопуларно“ прашање потребно е дефинирање на поимите коишто ја обработуваат оваа проблематика. Тоа претставува сложен и континуиран процес, условен од низа временски, религиски, етнички, национални и политички фактори

Бога“, и во таа смисла сите муслимани се фундаменталисти. Меѓутоа, поголемиот дел од нив се „едвај“ фундаменталисти, во смисла на нивното верување дека нивното однесување не треба исклучиво да биде водено од религиозните книги или нивното толкување да биде еднострано. Различните толкувања на текстот од Куранот ја покажуваат не само различноста на перспективата за исламот меѓу муслиманите, туку и појдовната точка меѓу таканаречените „фундаменталисти“. Доколку исламските „фундаменталисти“ инсистираат на враќање на основата на верата, тоа е навреда за останатите муслимани, бидејќи произлегува дека

тие не постапуваат во согласност со Куранот. Во новонастанатата безбедносна средина по настаните од 11 септември, фундаментализмот редовно се поврзува со исламскиот фундаментализам и со екстремизмот, а особено со тероризмот. Терминот „исламски фундаментализам“ се користи во најразлична конотација. За повеќето луѓе (кои не се муслимани, а и дел од муслиманите), терминот често се употребува за поединци или за групи кои се радикални, милитантни и фанатици, додека муслиманските теоретичари овој термин го користат за лицата коишто сакаат да го „преродат“ исламот. Арапските термини поврзани

со верската преродба прават јасна дистинкција помеѓу различните поборници на исламскиот фундаментализам. Термините како *islah* – реформи, *salafiyyah* – враќање кон предците, *tajdid* – обновување, *nahda* – преродба, се разликуваат од терминот *islamiyyun* – исламисти, кои сакаат да го оживеат исламот и кои понекогаш практикуваат насилни средства. Концептите на *islah* и *tajdid* се основните компоненти на исламскиот поглед на светот и се вкоренети во Куранот и во *Sunna* – патот на пророкот Мухамед, пат кој секој муслиман треба да го помине. Ако не можат да најдат одговор на прашањата во Куранот и Сунахот, тие се повикуваат на *hadith* – раскажувања од Пророкот за теми од метафизика, космологија и теологија. Овие концепти претставуваат враќања кон фундаменталниот ислам. Концептот *Tajdid* (обновување) е базиран врз основа на традицијата која ја воспоставил Пророкот, а се однесува на *mujaqid* – лидерот на преродбата, за кој постхумно се верува дека е испратен од бога до исламската зедница поради неговите заложби во регенерирање на верата. Според овој концепт, се верува дека на почетокот на секој век се појавува нов *mujaqid* која ќе го одврати расколничството во верата создадено од модерното време. Меѓу поважните личности во муслиманската историја се вбројуваат Ибн Тамија, Ибн Абд ал Вахаб, Абдух Мухамед и Хасан ал Бана. За овој концепт значајно е обновувањето и верувањето во праведна заедница, водена според принципите на пророкот Мухамед и отстранување на воспоставените институции, елиминирање на странските и неисламски субјекти кои се инфилтрирале и го корумпирале животот во заедницата. Терминот *al-Salafiyya*, *salafism* – салафизам, е најблизок до западниот концепт на фундаментализмот. Зборот салафизам доаѓа од изразот *al-salaf*, а се однесува на следбениците и придружниците на пророкот Мухамед. Салафизмот ги повикува исламските верници да се вратат на првобитната, чиста, неизменета и беспрекорна форма на исламот практикувана од страна на пророкот Мухамед и неговите придружници, а ги отфрла сите практикувања, верувања или однесувања кои не се директно поддржани од страна на Куранот или Сунахот на Пророкот. Следбениците на салафизмот веруваат во правото на секој поединец за себе да ги толкува религиозните текстови преку практикувањето на „*ijtihad*“ – независно расудување. Пуританските движења на Вехабија, Санисија и Махдија во XVIII и XIX век биле гранка на Салафиското движење, а основното практикување на исламот било врз основа на учењето на Рашид Рида и Хасан ал Бана. Вехабизмот своето име го добил од познатиот верски реформатор од XVIII век, Мухамед ибн Абд ал Вахаб (1703-1791),

кој проповедал во централна Арабија. Тој бил бесен на опуштеноста и моралната корупција на општеството во кое живеел. Во неговите очи општеството му го свртило грбот на исламот, ги занемарило основните религиозни обврски, додека биле толерирани навиките и верувања за кои тој мислел дека се неприфатливи и отстапуваат од основните начела на верата. Тој се борел да се искорени од исламот сè што не е во согласност со строгата, буквална интерпретација на Куранот и Сунахот. На крајот од сето

промовира вехабизмот на новиот ирански режим. Во исто време се случила и советската инвазија на Авганистан, која овозможила огромни можности за ширење на вехаби идеологијата помеѓу иладниците авганистански бегалци во Пакистан. Феноменот на Талибанците, кои во огромна мера се создадени со саудиска поддршка, доведоа до неочекувана брза експанзија на еден нов мутирачки вид на исламот. „Несреќното“ откривање на нафтено богатство, советската инвазија во Авганистан и американскиот

тоа произлезло исклучиво пуританско, иронично, ултраправославно толкување на исламот, опседнато со идеи за морална корупција и потребата за чистота. Оттогаш вехабизмот станува карактеристичен и препознатлив по својата нетолеранција и нетрпеливост кон било која форма на отстапување од догматското вехабистичко проповедање на исламот. Во 1932 година, Абд ал-Азиз Ибн Сауд, успеал да ги обедини племињата во Арабија кои биле под негова контрола и да го создаде Кралството на Саудиска Арабија, а вехабизмот станал идеологија и код на однесување кој ја управувал државата. Во наредните 40 години вехабизмот главно се практикувал во границите на Саудиска Арабија, но по нафтениот бум во 1973 година и богатството што го стекнува, идеологијата на вехабизмот прави големи напори за масовно ширење на светско ниво. Власта на Саудиска Арабија ова го прави од две причини. Првата е поради убедувањето дека вехабизмот мора да се шири, а втората е да се спротивстави на новосоздадените модерни идолошки движења кои ги сметале како закана за нивната национална безбедност. Парите на Саудиска Арабија биле наменети за изградба на илјадници џамии ширум светот, исламски центри и медреси (верски училишта) од Лахоре до Лондон и од Мароко до Малезија. Проширувањето на вехабистичката исламска идеологија беше забележано во 1979 година со Иранската револуција. Саудиските власти настојувале да се

безгрижен однос кон промоција на милитантниот вехабизам од страна на саудискиот режим, беа одличен параван за талибанското малцинство да прерасне во квази-секта во рамките на исламот, со влијание од светски размери. Во однос на денешниот исламски фундаментализам, тој потекнува од постојаните циклуси на верското заживување кое е долго присутно во исламот низ историјата. Тој е реакција на „опасното влијание“ од денешната модерна глобализација и на тој начин представува верска реформа, движење и политичка идеологија која го вклучува и социјалниот елемент во потрага по идентитетот. Исламот е монотеистичка религија прогласена од страна на пророкот Мухамед во VII век од новата ера. Терминот ислам, кој на арапски значи потчинување, предавање или покорување, ја нагласува фундаменталната идеја на исламот дека верникот (наречен муслиман) прифаќа да ѝ се предаде на волјата на Бога (Алах). За припадниците на исламот, Алах претставува единствениот Бог – творец, одржувач и обновувач на светот. За муслиманите, зачувувањето на силното чувство на верата и идентитетот, независноста и дефинирањето на идеологијата, денес, во време на модерната глобализација, и понатаму продолжува да биде голема и трајна обврска. Во стремежот да се зачува чувството на исламскиот идентитет, како идеални вредности кои биле применувани се религиозните свети закони на пророкот

Мухамед. Муслиманите биле поврзани преку Ummah, заедницата на верници, со заложба за создавање на праведно општество преку спроведување на божјата волја. Грижата на Ummah е длабоко врежана во петте столбови на исламот, кои се обврзувачки за сите муслимани:

1. Shahada – афирмација на верата, дека не постои Бог освен Аллах и дека Мухамед е гласник на Бога).
2. Salat – пет пати на ден молитва.
3. Zakat – практика на давање милосрдие од страна на муслиманите според стекнатото богатство и е задолжителна за сите кои се во состојба да го сторат тоа. Тоа се смета за лична одговорност на сите муслимани, со цел да се оплеснат економските тешкотии на сиромашните и да се елиминира нееднаквоста.
4. Sawm – Рамазанските пости, кои се признати од страна на Куранот, а се спроведуваат како компензација за покајание за направените гревови.
5. Hajj – извршување на аџилак во Мека ако околностите тоа го дозволуваат.

Сето ова јасно става на знаење дека исламската заедницата има интерес да ги спои верниците со едно заедничко чувство на идентитет и одговорност. За многу муслимани неосстварена желба е воспоставување на исламска држава воспоставена според Шериатскиот закон и кодекс. Помеѓу нив постои широко распространето верување дека исламот не е само религија, туку запечатен општествен поредок кој ги опфаќа сите области од животот, вклучувајќи ги државата и спроведување на законите. Според нив верувањето во исламот како целосен начин на живот подразбира дека не треба да има поделба меѓу религијата и политиката.

Исламизам е политичка идеологија што се стреми кон создавање држава и општество врз основа на религијата и шеријатскиот закон. Муслиманските политички активисти (исламисти) веруваат во комплетниот и холистички карактер

на обновениот ислам кој опфаќа din (религија), dunya (заедница) и dawla (држава). Ова е центарот на нивната политичка идеологија. Арапскиот збор „dawla“ за прв пат се користи во VIII век од нашата ера за време на владеењето на Abbasid калифатот, за во XX век да се трансформира во Al-dawla al-islamiyya (исламска држава). За исламистите во XX век, исламот е интегрирана целина која нуди решение за сите проблеми на животот, а реализацијата на исламското општество е засновано на воспоставување на исламска држава врз основа на Шериатот. Постојат тврдења дека оваа идеја за исламска држава, предложена од страна на исламистите, е процес на „откривање на традицијата“, во која муслиманските интелектуалци играат главна улога. Според нив во Куранот поексплицитно е дадена важноста на етиката, вредностите и моралот отколку во која било политичка доктрина. Според исламистите, современите муслимански општества се дегенерирани во состојба на jahiliyya,

неверување во Бога и прифаќање на западните концептите на национализмот, секуларизмот, социјализмот, комунизмот, демократијата и капитализам, кои се во директна спротивност на пораката на исламот. Со цел да се надмине оваа состојба на jahiliyya, според исламистите, тоа што е потребно е декларација за тотален суверенитет и владеење на Бога. Ова би се остварило преку битката на „jihad“. Многу повеќе од било кој друг израз или збор, џихадот има моќно значење и влијание помеѓу муслиманите, особено помеѓу исламистите, за коишто овој збор е изворот на нивната милитантност. Сепак, исламизмот не претставува хомогена и монолитна форма. Напротив, исламизмот се состои од повеќе правци што се разликуваат во однос на целта и средствата за негово остварување. Многу мал број исламисти го поддржуваат насилството како средство за остварување на целта. Најголемиот дел

од нив се фокусирани на промовирање на глобалната „држава“ (dawla), чија цел е заштита на муслиманскиот идентитет и вера од влијанието на неверниците. Третата форма на исламизам се фокусира на остварување на целта преку политички активности во структурата на воспоставениот политички систем на државите во коишто исламистите дејствуваат.

Милитантниот исламизам е термин кој се однесува на група или на поединци што користат насилство во функција на остварување политички цели инспирирани од исламистичката идеологија. Милитантниот исламизам повикува на најстрого толкување на Куранот, делата и учењето на пророкот Мухамед. Таквото строго толкување на исламот е поеднакво спротивно како на верувањата на муслиманите, така и на немуслиманите. Милитантните исламисти се против западните демократии, блискоисточните влади и институции и исламистичките политички партии кои во изборните процеси во земјите во кои се активни учествуваат без употреба на насилство. Всушност, милитантните исламисти се залагаат за формирање исламска држава како крајна идеолошка цел која се карактеризира со изразен недостаток од социокономска агенда и нагласена употреба на сила против другите муслимани и немуслиманите. Сепак, милитантниот исламизам и исламизмот, сè уште претставуваат термини чија суштина доволно не се разбира. Врз основа на оваа кратка анализа можеме да констатираме дека прецизното дефинирање на милитантниот исламизам претставува основниот фундамент за негово разгледување како безбедносна закана. Како феномен кој јасно се разликува од исламизмот како идеологија и исламот како религија, идеологијата на милитантниот исламизам има длабоки корени, поседува широка палета на насилни и на ненасилни методи и средства на дејствување, правци и фракции, и глобално влијание кое во втората деценија од XXI век прерасна во сериозен глобален предизвик, но и предизвик за националната безбедност на балканските држави. Употребата на фразата „радикален исламски тероризам“ може да ги оддалечи западните сојузници од муслиманската заедница и да предизвика дополнителни компликации во веќе сложената безбедносна средина. На крај ќе нагласам дека западните демократии, наместо да ги обвинуваат муслиманите за ширењето на верскиот екстремизам и делувањето на милитантниот исламизам ширум светот, пред сè, треба да извршат процена на своите наративи и постапки во врска со исламот и исламскиот свет.

д-р Ненад Танески